Raadsvoorstel

Raadsvergadering	**Eenheid en opsteller**
19 september 2022	R. Oosterhof
Commissie	
commissie Algemene en Ruimtelijke zaken	**Portefeuillehouder**
	K.D.J. Castelein
	Programma

Onderwerp

Mogelijkheid tot indienen zienswijze op begrotingswijziging Formatie ODNV (2023 e.v.) en Uitvoeringskosten 2022 van de Omgevingsdienst Noord-Veluwe.

Voorstel

1. Kennis te nemen van de begrotingswijziging Formatie ODNV (2023 e.v.) en Uitvoeringskosten 2022 van de Omgevingsdienst Noord-Veluwe en hier geen zienswijze in te dienen;
2. Over de voorbereidingskosten van de beoogde fusie tussen ODNV en OVIJ (onderdeel van de begrotingswijziging Uitvoeringskosten 2022) bijgevoegde zienswijze in te dienen.

Inleiding

Sinds 1 juli 2013 is de gemeente Hattem toegetreden tot de Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV) voor de basis milieutaken, later aangevuld met onder andere de melkrundveehouderijen, (asbest)sloopmeldingen en energietransitie.

De ODNV heeft op 4 juli 2022 aan de deelnemers van de ODNV een brief gezonden met daarbij de volgende twee begrotingswijzigingen van de ODNV: uitvoeringskosten 2022 en formatie ODNV 2023 e.v. De ODNV heeft deze stukken geagendeerd voor de vergadering van het Algemeen bestuur van de ODNV van 6 oktober 2022. De ODNV geeft de deelnemers van de gemeenschappelijke regeling ODNV tot en met 30 september 2022 de gelegenheid zienswijzen in te dienen.

Beoogd effect

De zienswijze van de gemeente Hattem over de begrotingswijziging Formatie ODNV (2023 e.v.) en Uitvoeringskosten 2022 van de ODNV schriftelijk kenbaar maken aan het bestuur van de ODNV.

Bevoegdheid / Juridisch kader

- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Veluwe
- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Gemeentewet

Ingevolge de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Noord-Veluwe kunnen de gemeenteraden en Provinciale Staten hun zienswijzen over de begrotingswijziging Formatie ODNV (2023 e.v.) en Uitvoeringskosten 2022 van de ODNV schriftelijk kenbaar maken aan het bestuur van de ODNV.

Eerdere besluitvorming en kaders

N.v.t.

Argumenten

1. Begrotingswijziging Formatie ODNV 2023 e.v.

Onderzoek laat zien dat de huidige formatie van ODNV niet in overeenstemming is met de vraag van de opdrachtgevers. Om de rol als kennispartner voor de leefomgeving voor gemeenten en provincie in te kunnen vullen, is het nodig om de organisatie te versterken zodat zij in staat is om in te spelen op (huidige) ontwikkelingen, zowel vakinhoudelijk als t.a.v. de bedrijfsvoering. Aanvullende structurele financiering is nodig om de werkdruk te verlagen, de kwaliteit van het werk op peil te houden en voldoende robuustheid te hebben om een terugval te voorkomen. Voldoende formatie draagt tevens bij aan aantrekkelijk werkgeverschap, gezien de krappe arbeidsmarkt is dat in de komende jaren extra noodzakelijk.

De begrotingswijziging licht uitgebreid toe waarom het noodzakelijk is de formatie van de ODNV structureel te verhogen met ingang van 2023. Dit ziet op de onderstaande functies/taken.

Onderdeel	**Functies**	**Formatie (fte's)**
VTH	Jurist	1
	BOA	1
	Flexibele schil	2
Advies	Casemanagement	2
	Adviseurs	1,5
Bedrijfsvoering	Processen en kwaliteit	1
	Communicatie	0,4
	Informatiemanagement	0,17
	Secretariaat en bedrijfsbureau	0,5
TOTAAL		9,57

Gevolgen Hattem

Bovenstaande structurele aanvulling van formatie bij ODNV vereist een structurele bijstelling van de begroting vanaf 2023 met € 891.700, hetgeen voor Hattem neerkomt op een (structurele) stijging van de jaarlijkse deelnemersbijdrage met € 30.443.

Indienen zienswijze?

Voorgesteld wordt om geen zienswijze in te dienen. De Omgevingsdienst heeft gemotiveerd onderbouwd waarom het noodzakelijk is dat deze begrotingswijziging wordt vastgesteld. Het karakter van de dienst is sinds de oprichting ervan wezenlijk veranderd. Het is van belang om te investeren in de dienst zodat deze de taken kan uitvoeren die tegenwoordig van de dienst worden verlangd.

2. Begrotingswijziging Uitvoeringskosten 2022

De begrotingswijziging beschrijft welke aanvullende incidentele middelen de ODNV in 2022 nodig heeft. Het betreft een integrale herziening van de primaire programmabegroting 2022. De ODNV geeft aan dat door het opnemen van alle mutaties in deze begrotingswijziging er geen extra (financiële) aanvragen meer komen voor 2022.

De gevraagde financiële middelen worden ingezet ten behoeve van (samengevat):

1) Achterstanden en reparatiekosten
2) Extra formatie 2022
3) Extern advies
4) Getroffen personele regeling
5) Directeur a.i.
6) Geluidmeter
7) Herinrichting kantoor
8) Incidentele voorbereidingskosten in geval van fusie
9) Voorbereidingskosten Omgevingswet

Ter dekking van een deel van deze extra financiële middelen worden extra inkomsten VTH ingezet, alsmede de inzet van bestemmingsreserves (Voorbereiding Omgevingswet en Start werken onder de Omgevingswet).

Voor het grootste deel is geen dekking aanwijsbaar en worden de deelnemers gevraagd om de deelnemersbijdrage voor 2022 te verhogen.

Gevolgen Hattem

De primaire begroting 2022 voor Hattem gaat uit van een deelnemersbijdrage van € 180.923. Voor de gemeente Hattem betekent deze begrotingswijziging een extra te betalen deelnemersbijdrage over 2022 van: € 61.819. Dat is overigens inclusief een bedrag van € 5.034 voor de ondersteuning van de energietransitie (was nog niet verwerkt in de primaire begroting 2022 ODNV) dat door ons al is verwerkt in de Voorjaarsnota 2022. In de Najaarsnota 2022 verwerken we de aanvullende last van circa € 57.000.

Over 2021 ontvangen wij van de ODNV een bedrag van € 23.732 als gevolg van een positief rekeningresultaat. Hiervan is conform het conceptvoorstel Algemeen Bestuur € 4.512 al verwerkt in de Voorjaarsnota 2022. Na definitieve besluitvorming over de resultaatbestemming door het Algemeen Bestuur ontvangt Hattem € 19.220 extra. Dit bedrag zal worden betrokken bij de Najaarsnota 2022.

Indienen zienswijze?

Voorgesteld wordt om wel een zienswijze in te dienen tegen de begrotingswijziging uitvoeringskosten 2022 voor het onderdeel incidentele voorbereidingskosten fusie. Voor het overige kan worden ingestemd met de begrotingswijziging en is er geen aanleiding een zienswijze in te dienen. De Omgevingsdienst heeft gemotiveerd onderbouwd waarom het noodzakelijk is dat deze begrotingswijziging wordt vastgesteld. Het is van groot belang dat de ODNV in 2022 voldoende middelen heeft om haar uitvoerende taken kwalitatief en kwantitatief op adequate wijze voor de gemeenten te vervullen en enkele onvoorziene kostenposten te dekken. Hiermee kan continuïteit van dienstverlening worden gegarandeerd aan burgers en bedrijven in relatie tot een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving in de regio Noord-Veluwe.

Alvorens in te gaan op de redenen waarom wordt geadviseerd tot het indienen van een zienswijze voor de voorbereidingskosten in geval van een fusie, gaan we in op de enkele relevante landelijke/interbestuurlijke en regionale ontwikkelingen .

Er is veel beweging op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In maart 2021 is het rapport van de commissie Van Aartsen (‘Om de leefomgeving’) verschenen. In het najaar van 2021 heeft de provincie Gelderland een zogenaamd artikel 217a onderzoek uitgevoerd naar de omgevingsdiensten in Gelderland. Begin 2022 hebben bestuurders van gemeenten, provincie en omgevingsdiensten met elkaar gesproken over het gemeenschappelijk doel om de kwaliteit van de VTH-uitvoering te versterken. Recent heeft de staatsecretaris van Infrastructuur en Waterstaat het initiatief genomen om samen met Rijk, IPO, VNG en Omgevingsdienst NL een interbestuurlijk programma uit te voeren langs de lijnen van de commissie Van Aartsen.

De voorzitters van de ODNV en OVIJ hebben op 16 februari 2022 – namens het Algemeen Bestuur van beide diensten – een intentieverklaring ondertekend, waarin zij kiezen voor het meest vergaande model van samenwerking. In de intentieverklaring staat vermeld waarom de besturen deze ontwikkeling belangrijk vinden. De omgevingsdiensten willen de krachten bundelen voor doorontwikkeling van de inhoudelijke taakuitvoering en de bedrijfsvoering, het anticiperen op maatschappelijke vraagstukken, het opleiden van personeel en het blijven van een aantrekkelijke werkgever.

Volgens de meest recente planning is het de bedoeling om per 1 juli 2023 een gezamenlijke omgevingsdienst te hebben opgericht (ODV). De begroting van de ODNV voor 2023 en verder voorziet niet in de gevolgen van deze vergaande samenwerking/fusie. Er moet rekening mee worden gehouden dat deze samenwerking financiële gevolgen heeft voor de deelnemers. O.a. door het maken van een inhaalslag en het verhogen van de ambities, het verlagen van de productiviteitsnorm van 1400 naar 1350 uren en het vormen van algemene budgetten voor bijvoorbeeld organisatieontwikkeling pakt de deelnemersbijdrage in de toekomst hoger uit. De verwachte (en overigens nog onzekere) schaalvoordelen wegen daar naar verwachting onvoldoende tegen op. Voor Hattem zal dit naar alle waarschijnlijkheid leiden tot een hogere deelnemersbijdrage vanaf de fusie tussen beide diensten.

In het bedrijfsplan dat is opgesteld voor de fusie tussen de twee omgevingsdiensten wordt melding gemaakt dat de ODNV een proces doorloopt waarbij door de dienst een structurele wijziging van de begroting wordt uitgewerkt voor taken in het primaire proces en in de bedrijfsvoering. Hiermee wordt gedoeld op de begrotingswijziging formatie ODNV 2023 e.v.

In het najaar zal het bedrijfsplan voor de nieuw te vormen organisatie aan uw raad worden voorgelegd inclusief een voorstel voor het treffen van een gemeenschappelijke regeling voor deze nieuwe dienst.

Zienswijze tegen voorbereidingskosten fusie

De incidentele voorbereidingskosten in geval van een fusie zijn al betrokken in de voorgelegde begrotingswijziging, terwijl de besluitvorming over de fusie nog dient plaats te vinden (voorzien in het najaar van 2022). Deze kosten hadden bij voorkeur in het betreffende voorstel over de fusie tussen beide omgevingsdiensten moeten worden opgenomen.

De voorgenomen fusie tussen ODNV en OVIJ is een verbetering voor de robuustheid van de dienst(en) en daar staan wij ook positief tegenover. Tegelijkertijd constateren we dat deze schaal niet voldoet aan de ondergrens van een omgevingsdienst zoals in de aanbevelingen van de Adviescommissie VTH (commissie Van Aartsen) is vermeld (minimaal op de schaal van veiligheidsregio).

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen) overgenomen en inmiddels het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP) opgesteld om een belangrijke en ingrijpende kwaliteitsslag te realiseren in het VTH-stelsel.

Eén van de aanbevelingen waarmee het ministerie het VTH-stelsel wil versterken, is het verhogen van de ondergrens van de omgevingsdiensten. Naar verwachting geeft de staatssecretaris in het 4e kwartaal van 2022 duidelijkheid over de ondergrens van de omgevingsdiensten in Nederland. Dit bepaalt in hoge mate ons standpunt over het proces voor de beoogde fusie en daarmee ons standpunt over de concept begrotingswijziging bedrijfsvoering 2022 (voor het onderdeel voorbereidingskosten fusie). Ook het voortbestaan van het Gelders stelsel kan hierdoor onder druk komen te staan.

Wij willen twee fusietrajecten kort op elkaar met wellicht geen dubbele maar wel hogere kosten voorkomen. Ook een tweede fusietraject gaat immers gepaard met kosten. Op het moment dat duidelijk is welke ondergrens geldt voor de omgevingsdiensten kunnen wij in beeld gaan brengen wat de volledige kosten zijn en moet, als de ondergrens hoger ligt dan de ODNV en OVIJ samen, duidelijk worden met welke andere partner(s) wij invulling gaan geven aan de landelijke ondergrens.

Kanttekeningen

- Het alternatief voor het aanvullen van financiering is dat de ODNV minder werk gaat uitvoeren. Hetgeen niet gewenst of eigenlijk niet mogelijk is. Enerzijds omdat dan de kwaliteit in de dienstverlening in de VTH-taken niet meer voldoet aan de landelijke kwaliteitscriteria (Kwaliteitscriteria 2.2) welke opgelegd zijn aan ODNV in de door de gemeente(n) vastgestelde VTH-verordening in 2016 en het risicomodel, dat bestuurlijk door RBHO als opdrachtgever is vastgesteld. Anderzijds omdat veel adviestaken niet meer door de gemeenten zelf gedaan kunnen worden, omdat de gemeenten hun kennis en expertise voor een groot deel of zelfs volledig hebben ondergebracht bij de ODNV. De ODNV is daardoor de best denkbare uitvoeringpartner (geworden) van die taken qua kwaliteit, nabijheid, kennis van de regio en kosten.
- Indien gekozen wordt om niet of deels in te stemmen met dit voorstel, zal door de ODNV per direct het gesprek met de opdrachtgevers gestart worden over de consequenties. Opdat zo snel mogelijk duidelijk is welke werkzaamheden niet (meer) uitgevoerd zullen worden en lopende arbeidscontracten tijdig beëindigd kunnen worden.
- De mogelijke consequenties van de Omgevingswet en bijvoorbeeld de overdracht van bodemtaken zijn niet opgenomen in dit voorstel;

- Door de inzet van € 185.000 uit de reserve ‘Start werken onder de Omgevingswet’ ter dekking van de uitvoeringskosten 2022, is de reserve leeg. Mochten er wel extra kosten worden gemaakt die verband houden met de invoering van de Omgevingswet, dan is daarvoor geen dekking meer aanwezig bij de ODNV. Extra kosten zullen dan door de deelnemende gemeente worden betaald door middel van een extra bijdrage aan de ODNV.

Financiën

- De begrotingswijziging formatie ODNV 2023 e.v. leidt voor Hattem tot structurele jaarlijkse verhoging van de gemeentelijke bijdrage van € 30.443 (vanaf 2023 en verder)
- De begrotingswijziging uitvoeringskosten 2022 leidt tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor 2022 met € 61.819 (waarvoor € 23.732 als dekking kan worden ingezet, omdat we dat bedrag terugkrijgen van de ODNV over 2021 en € 5.034 voor de energietransitie reeds is verwerkt in de Voorjaarsnota 2022)

Na definitieve vaststelling van de begrotingswijzigingen door het Algemeen Bestuur van de ODNV zullen wij de gevolgen ervan definitief verwerken in onze financiële administratie.

Communicatie

Na de behandeling in de raad zal het college over het standpunt van het gemeentebestuur schriftelijk communiceren met de ODNV.

Uitvoering

N.v.t.

Hattem, 23 augustus 2022

Hoogachtend,

het college van burgemeester en wethouders van Hattem,

de secretaris, de burgemeester,

Bijlagen:

1. Aanbiedingsbrief ODNV begrotingswijzigingen d.d. 4 juli 2022
2. Begrotingswijziging Formatie 2023 e.v.
3. Begrotingswijziging Uitvoeringskosten ODNV 2022
4. Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (Kamerbrief, programmaplan en overzicht opvolging aanbevelingen)